

ORGANIZAȚIILE NEGUVERNAMENTALE – O POSIBILĂ SOLUȚIE?

SERVICIUL MILITAR PE BAZĂ DE VOLUNTARIAT ȘI SOCIETATEA CIVILĂ (II)

General de brigadă (r) Mihaiu MĂRGĂRIȚ
Director de proiect în Fundația EURISC – Institutul European
pentru Managementul Riscurilor, Securității și Comunicării

(Urmare din numărul trecut)

Nevoiă consolidării democrației, în ansamblu, a impus elaborarea unui cadru legislativ care să reglementeze activitatea tuturor organizațiilor neguvernamentale. A apărut și un asemenea act normativ și, atât timp cât el nu a fost ciuitit, a constituit o provocare favorabilă la adresa democrației. Dar nu este suficient ca puterea să recunoască libertatea de exprimare, dacă nu asigură și un sprijin minim în funcționarea cadrului de manifestare a acestei libertăți, în condițiile în care societatea civilă în România încă mai continuă să-și descifreze rolul în proiecția destinului său și se străduiește să-și găsească suportul logistic pentru afirmarea identității sale și asigurarea viabilității acestei identități.

O interfață necesară

Articolul 41 litera b) din Ordonanța nr.26/2000 cu privire la asociații și fundații, modificat prin Ordonanța nr.37/2003, stipula dreptul la resurse provenite din bugetul de stat și din bugetele locale, după cum desfășoară activități de interes general sau al colectivității locale, astfel: de la bugetul de stat, prin bugetele ministerelor sau ale altor organe ale administrației centrale în a căror sferă de competență își desfășoară activitatea. Actul normativ menționat a stimulat și inițiativa unui grup de ofițeri în rezervă care, în 2004, au înființat Asociația Ofițerilor în Rezervă din România (AORR), cu personalitate juridică, neguvernamentală, cu caracter nelucrativ, autonomă și apolitică. Aceasta a apărut ca o necesitate de a avea o interfață între societatea civilă și Ministerul Apărării, în legătură cu aportul posibil la pregătirea rezervei de ofițeri, apti de efort militar, în condițiile unei armate complet profesionalizată. AORR a fost recunoscută de MAP, direct interesat de problemă, precum și de Confederația Interlaliată a Ofițerilor în Rezervă (CIOR) de pe lângă NATO, la care s-a și afiliat, având statut de membru permanent al acesteia. Prin statutul său, AORR, ca și asociațiile naționale similare din țările NATO, este partenerul român al CIOR prin care aceasta contribuie la îmbunătățirea capacității de acțiune a rezervei forțelor armate din țările Alianței. Președintele AORR este vicepreședinte al CIOR. Obiectivele principale ale CIOR includ: activități de sprijinire a politicilor NATO și asistența acordată pentru îndeplinirea obiectivelor Alianței; menținerea contactelor cu autoritățile și comandamentele militare NATO; dezvoltarea contactelor internaționale între ofițerii în rezervă, pentru a îmbunătăți înțelegerea și cunoștințele comune.

Responsabilitatea asumată de AORR este mare. Ea și-a propus să acționeze în baza unei strategii cu efecte pe termen lung, prin care trebuie să schimbe mentalități și să formeze o nouă percepție în legătură cu securitatea națională și politica externă a României, în contextul geopolitic internațional actual, cu luarea

va trebui să funcționeze de la soldat la general. Apoi, are în vedere și potențialul oferit de eșalonul celor deja disponibilizați. AORR consideră că simpla existență a acestor două categorii de ofițeri în rezervă, fără a-i menține, în vreun fel, aproape, poate induce un periculos optimism din partea celor responsabili a apela, la nevoie, la serviciile lor. Acești ofițeri sunt dominați de un sentiment de abandon și de frustrare în raport cu instituția militară. Aruncați în vâltoarea economiei de piață, cu toate măsurile de sprijin și de reconversie, chiar generoase, luate de MAP, puțini au avut succes ori s-au reintegrat rapid în viața civilă.

Este greu de presupus că foștii ofițeri activi vor privi cu înțelegere posibilele nevoi ale armatei. AORR s-a convins despre acest lucru. Ea întâmpină azi mari greutăți pentru dezvoltarea sa în teritoriu. Aceeași greutate o întâmpină AORR și în încercarea de a se adresa ofițerilor în rezervă care au primit această calitate, urmare a pregătirii specifice ca absolvenți ai unei instituții de învățământ superior și a faptului că nu au activat în armată sau în alte structuri, destinate, prin lege, la apărarea națională. Această resursă actuală de ofițeri în rezervă, însumată, se diminuează progresiv, datorită schimbărilor ce au avut loc în societatea noastră. Această rezervă chiar îmbătrânește în timp, în raport cu nevoile probabile, din cauza dispariției formei de pregătire a ofițerilor în rezervă care funcționa în baza serviciului militar obligatoriu.

Nevoia unor ofițeri tineri în rezervă nu va mai putea fi satisfăcută. Sunt de părere că MAP și celelalte structuri din domeniul securității naționale vor

trebui să se apropie mai mult de AORR și, împreună, să gândească și o strategie pe termen lung, pentru a avea o rezervă viabilă de ofițeri. Evident că această formă intră în competența ministerelor de resort, dar este utilă și implicarea AORR. Mai mult, modelul AORR trebuie să genereze inițiative și pentru rezerve ale altor categorii de militari. Condiția succesului constă în puterea legii de a stimula și sprijini constituirea unor asemenea O.N.G.-uri care trebuie privite altfel decât cele din alte domenii.

Cine udă speranța?

Dacă prevederile legislative de până acum, menționate mai sus, au permis unele facilități pentru funcționarea O.N.G.-urilor cu statut de utilitate publică, azi, acest lucru nu mai este posibil. Articolul 41 lit. b) din O.G. 26/2000 a fost abrogat prin legea nr.246/2005, din lipsă de fonduri, dar, probabil, și ca urmare a unor suspiciuni vehiculate la adresa multora. Din acest moment, AORR trebuie să supraviețuiască prin forțe proprii, insuficiente în fața dezvoltării în care se află. Abrogarea acestui articol descurajează și alte posibile inițiative ce ar viza înființarea unor asociații care să realizeze o educație de securitate, absolut necesară într-o societate care dorește să-și consolideze democrația. În cadrul unor asemenea asociații, individul va trebui să ia cunoștință cu conceptul de securitate națională, să înțeleagă fundamentele și cerințele acestuia, în baza cărora să-și formuleze așteptări în legătură și cu securitatea lui personală și să conștientizeze obligațiile sale față de securitatea colectivității în care-și afirmă personalitatea.

Percepțiile actuale în cadrul societății civile în legătură cu securitatea națională și cu obligațiile României față de NATO nu sunt suficiente de consolidate și nici în convergență cu obiectivele propuse de AORR, aflate în acord cu cele ale CIOR. Asemenea percepții descurajează posibilele sponsorizări sau donații din alte medii către acest tip de O.N.G. Celelalte O.N.G.-uri, altele decât cele din domeniul militar, pot beneficia de asemenea acțiuni. Membrii lor desfășoară activități private din care obțin profit și, constituiți în O.N.G.-uri care să le reprezinte și să le apere interesele, sunt în măsură și interesați direct să le sprijine.

În cazul AORR, interesul direct ar trebui să fie mai mult al MAP și mai puțin privat, al membrilor ei. Actualii ei membri, muncind o viață în armată, sunt în afara unor profituri suplimentare ce ar putea fi împărțite cu asociația. În alte țări NATO, legislația acordă sprijin asociațiilor similare AORR atât pentru funcționarea lor, dar mai ales pentru atragerea de membri din rândul societății civile, prin diferite forme stimulativă. Dacă luăm ca reper pentru democrație sistemul american, atunci să ne însușim și mecanismele și instrumentele care asigură funcționarea acesteia. Numai așa am contribui la formarea de percepții favorabile față de asemenea asociații, precum și față de nevoile instituțiilor statului care participă direct la apărarea națională.

În concluzie, întreaga legislație în domeniu, aflată în această perioadă în plin proces de îmbunătățire, ar putea să realizeze o abordare atotcuprinzătoare, integrată, de actualitate și de perspectivă a conceptului de apărare națională. Atunci când ne referim, îndeosebi, la resursa umană, ele trebuie să reflecte și o percepție nouă, total diferită de principiul *luptei întregului popor*, care avea un cu totul alt sens și conținut. Ele ar trebui să mai evidențieze și rolul organizațiilor neguvernamentale de profil, ca formă democratică de implicare și responsabilizare a societății civile în arhitectura de securitate a unei țări NATO, în consonanță cu principiile proprii sistemului de apărare comună a Alianței, așa cum rezultă și din statutul CIOR.

Îmi exprim convingerea că opiniile prezentate ar putea genera o discuție mai amplă în favoarea unei reflectări concrete legislative. Cel puțin pentru acest stadiu de dezvoltare a O.N.G.-urilor în domeniu, activitatea AORR, care încă mai există, va putea fi revitalizată. Se vor putea estompa și unele aprecieri de imagine la adresa țării noastre, generate de absenteismul din ultimul timp al asociației, în ansamblul activităților CIOR, determinat de lipsa acută de fonduri financiare.

AORR își manifestă disponibilitatea de a acorda sprijin concret specialiștilor din instituțiile statului, care vor dori să aprofundeze problema, având în vedere că expertiza sa are la bază și contactele internaționale bilaterale realizate cu asociații similare străine, precum și participarea membrilor ei la activitățile Confederației Interlaliată a Ofițerilor în Rezervă care funcționează pe lângă NATO.

în considerație a evoluției probabile a acestuia, în cadrul căruia România, în conformitate cu opțiunea sa fermă pentru democrație, a aderat la NATO. Ca urmare, la această dată, AORR se adresează tuturor ofițerilor în rezervă, apti de efort militar, resursă umană la care MAP va putea apela la un anumit moment, potrivit nevoilor de securitate națională, precum și de îndeplinire a sarcinilor ce decurg din calitatea României de țară membră a NATO.

Rezerviștii – un potențial exploatat insuficient

AORR constată că va exista permanent un surplus de ofițeri activi, format, inevitabil, ca urmare a formei piramidale a structurii gradelor în armată, ce va impune o disponibilizare permanentă, în baza contractului care

Instruire a CIOR, anul trecut la Predeal